

KULTŪROS PAVELDO APSKAITA. KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRAS

Rita Kuncevičienė, Kristina Zdanavičiūtė - Meškauskienė
Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos

8 str. 1 d. Nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitą sudaro inventorizavimas, konkrečių nekilnojamųjų kultūros vertybių išaiškinimas ir registravimas.

8 str. 5 d. Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes nustato ir teritorijų ribas apibrėžia šio straipsnio 4 dalyje nurodytų institucijų sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau - vertinimo tarybos).

4 d. Konkrečių nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimą organizuoja Departamentas ir savivaldybių paveldosaugos padaliniai. Tradicinės religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai, mokslo ir studijų bei kitos valstybinės tyrimų institucijos gali organizuoti jų veiklos sritį atitinkančio ar nuosavybės teise turimo nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą ir atskleidimą, savo veiksmus derindamos su Departamentu.

8 str. 8 d. Nekilnojamosios kultūros vertybės registruojamos vertinimo tarybai nusprendus, kad vertybei reikalinga teisinė apsauga. Tokios vertybės registruojamos kaip kultūros paveldo pavieniai ar kompleksiniai objektai ar vietovės.

Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas (galioja nuo 2010-07-01)

6 str. 1 d. Kultūros ministras, remdamasis Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijos išvada, pritarus Valstybinei kultūros paveldo komisijai, priima sprendimą įrašyti į Kultūros vertybių registrą arba išbraukti iš Kultūros vertybių registro šio įstatymo 3 straipsnyje išvardytus kilnojamuosius daiktus, atitinkančius Kultūros ministerijos nustatytus į Kultūros vertybių registrą įrašomų kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus.

6 str. 2 d. Išimties atvejais, kai gresia šio įstatymo 3 straipsnyje nurodyto kilnojamojo daikto sunaikinimas ar kitoks jo praradimas, kultūros ministras turi teisę šį daiktą įrašyti į Kultūros vertybių registrą nesilaikydamas šio straipsnio 1 dalies nustatytos tvarkos.

6 str. 5 d. Kilnojamas daiktas, nepriklausantis valstybei, gali būti įrašomas į Kultūros vertybių registrą **tik savininkui sutikus**, išskyrus atvejus, kai išduodamas leidimas jį laikinai išvežti iš Lietuvos Respublikos arba jeigu gresia jo sunaikinimas ar kultūrinės vertės sumažinimas.

6 str. 6 d. Į Kultūros vertybių registrą įrašytos kilnojamosios kultūros vertybės **gali būti išbrauktos** iš Kultūros vertybių registro, jeigu jas įsigyja muziejai, bibliotekos, valstybinės archyvų sistemos įstaigos. Kilnojamoji kultūros vertybė iš valstybinės apskaitos neišbraukiama, tačiau jai netaikomi šio įstatymo apsaugos reikalavimai, jeigu Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisija nustato, kad kilnojamoji kultūros vertybė:

- 1) **sunyko ar buvo sunaikinta;**
- 2) **neturi arba neteko kultūrinės vertės.**

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBOS

Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. gegužės 7 d. įsakymo [Nr. IV-237](#) (nuo 2008 m. gegužės 14 d.) (Žin., 2008, Nr. [54-2053](#)) redakcija:

Tarybos nustato nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes, taip pat nustato, ar kultūros paveldo objektas ar vietovė jas prarado;

Tarybos turi teisę nuspręsti, kad nekilnojamasis kultūros vertybėms reikalinga teisinė apsauga, arba nustatius, kad nekilnojamasis kultūros paveldo objektas ar vietovė prarado vertingąsias savybes, nuspręsti, kad teisinė apsauga nereikalinga;

Vertinimo tarybų šiuo metu yra 23, realiai veikiančių 11:

1. Vilniaus miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (9 nariai);
2. Kauno miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (7 nariai);
3. Panevėžio miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (6 nariai);
4. Klaipėdos miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai);
5. Klaipėdos rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai).
6. Alytaus miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai).
7. Palangos miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai).
8. Jurbarko rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai).
9. Šiaulių miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (6 nariai).

1. KPD pirmoji nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (11 narių);
2. KPD antroji nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (5 nariai);

Vilniaus miesto vertinimo taryba (veikia nuo 2005-12), į Kultūros vertybių registrą įtraukė 161 objektus.

Kauno miesto VT (veikia nuo 2006-09) – 33 objektus.

Klaipėdos miesto savivaldybės VT (veikia nuo 2006-09) - 46 objektą.

Klaipėdos rajono VT (veikia nuo 2006-10) - 15 objektų.

Panevėžio miesto savivaldybės VT (veikia nuo 2006-10) - 19 objektų.

Alytaus miesto savivaldybės VT (veikia nuo 2008-10) – 4 objektus.

Palangos miesto savivaldybės VT (veikia nuo 2009-10) - 6 objektus.

Jurbarko rajono savivaldybės VT (veikia nuo 2009-10) - 10 objektus.

Šiaulių miesto savivaldybės VT (veikia nuo 2010-06) -1 objektą.

VISO: 295

KPD pirmoji VT nuo veiklos pradžios, t.y. nuo 2006 m. sausio mėnesio į KVR įrašė arba peržiūrėjo registre esančių objektų duomenis – 1500.

KPD antroji VT nuo veiklos pradžios, t.y. nuo 2010 m. balandžio mėnesio į KVR įrašė arba peržiūrėjo registre esančių objektų duomenis – 35.

VISO: 1535

VISO SU SAVIVALDYBIŲ TARYBOMIS: 1830

Kultūros paveldo objekto skelbimas saugomu

10 str. 3. Savivaldybės taryba savivaldybės paveldosaugos padalinio teikimu kultūros paveldo objektus skelbia saugomais savivaldybės.

4. Kultūros ministro kultūros paveldo objektus skelbia saugomais valstybės.

5. Vyriausybė kultūros ministro teikimu, pritarus Valstybinei paveldo komisijai, nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektus skelbia kultūros paminklais.

KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRAS

2009.05.28

Iš viso į Kultūros vertybių registrą įrašyta kultūros vertybių	18004
Nekilnojamosios kultūros vertybės	16171 (89,8%)
Iš jų – valstybės saugomi	6002
Iš jų – paminklai	1116
Kilnojamosios kultūros vertybės	1833 (10,2%)
Iš jų – paminklai	70

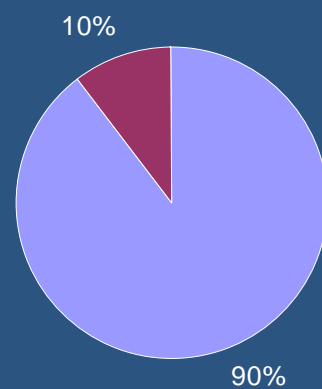
Nekilnojamās kultūras
vertības

16171

Kilnojamās kultūras
vertības

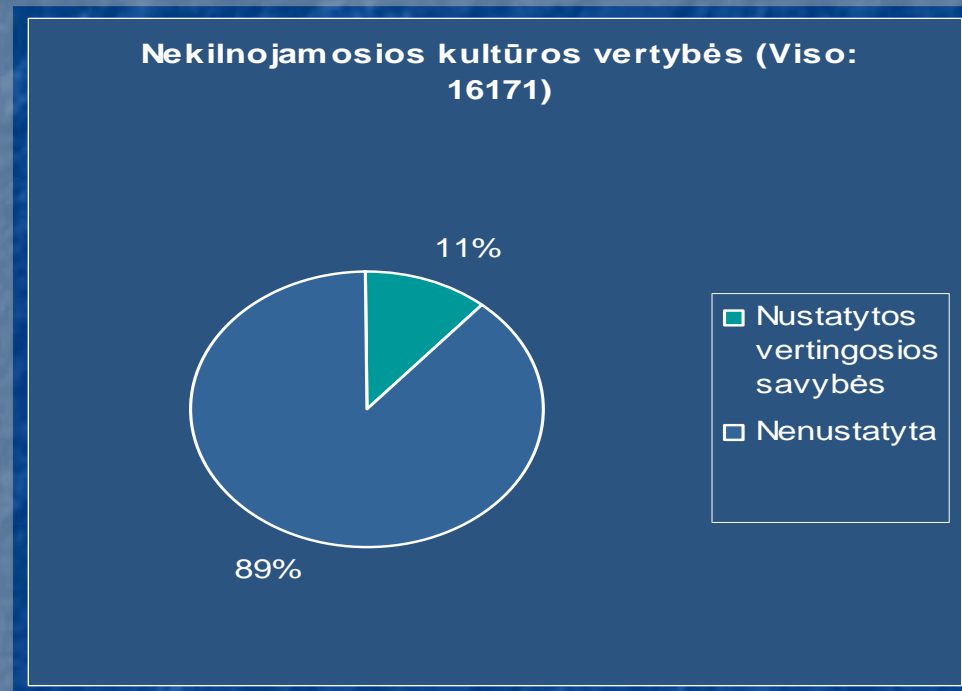
1833

Kultūras vertības (viso: 18004)

- Nekilnojamās kultūras vertības
- Kilnojamās kultūras vertības

Iš Kultūros vertybių registre esančių 16171 nekilnojamųjų kultūros vertybių vertingosios savybės nustatytos tik 1830 vertybių, tai sudaro 11,3 % visų KVR registruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių.

KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRO NUOSTATAI

Patvirtinta

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1053

13. Registre tvarkomi šie nekilnojamojų kultūros vertybių duomenys:
  - 13.1. duomenys apie įregistruotą ar registruojamą nekilnojamąją kultūros vertybę:
    - 13.1.1. unikalus automatiškai generuojamas identifikavimo kodas;
    - 13.1.2. vertybės pavadinimas (pagal registro tvarkymo įstaigos nustatytą klasifikatorių);
    - 13.1.3. vertybės vardas (sąrašas);
    - 13.1.4. vertybės adresas,
    - 13.1.5. vertinimo tarybos aktu (aktais) nustatytos vertingosios savybės (sąrašas);
    - 13.1.6. vertinimo tarybos aktu (aktais) apibrėžtos nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijos ribos:
      - 13.1.6.1. kultūros paveldo objekto, vietovės žymėjimas plane, teritorijos koordinatės.
    - 13.1.10. kiti vertinimo tarybos akte fiksuoti duomenys;

32. Registro tvarkymo įstaiga, gavusi kultūros vertybei įrašyti į registrą būtinus dokumentus su šių Nuostatų 13 ar 14 punkte nurodytais privalomais duomenimis, per 10 dienų nuo jų gavimo turi patikrinti jų atitiktį kultūros vertybių apskaitą ir apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams ir šiems Nuostatams, o jeigu pateikti privalomi duomenys atitinka reikalavimus, užregistruoti vertybę. **Vertybė laikoma įregistruota registre nuo jos duomenų įrašymo į registro duomenų bazę dienos.**

8 str. 12. Kultūros vertybių registro duomenys yra vieši.

NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ VERTINIMO IR ATRANKOS KRITERIJŲ APRAŠAS

Patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros
ministro 2005 m. balandžio 15 d.
įsakymu Nr. ĮV-150

SIŪLOMŲ ĮRAŠYTI Į KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRĄ KILNOJAMŲJŲ DAIKTŲ VERTINIMO KRITERIJŲ APRAŠAS

Patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros
ministro 2009 m. vasario 2 d.
įsakymu Nr. ĮV-42

Nekilnojamosios kultūros vertybės:

6. Vertinimo procesas susideda iš:

6.1. amžiaus cenzo ir autentiškumo požymių patikros;

6.2. reikšmingumo nustatymo;

6.3. teritorijos apibrėžimo;

6.4. reikšmingumo lygmens nustatymo.

Į Registrą siūlomų įrašyti kilnojamųjų daiktų vertinimą sudaro:

amžiaus cenzo ir autentiškumo požymių patikra;

kilnojamųjų daiktų kultūrinės vertės nustatymas pagal nurodytus Vertinimo kriterijus.

7. Amžiaus cenzas yra:

7.1. vertintiniems archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms - iki XVIII a. II ketvirčio (apie 1711-1721 m.);

7.2. vertintiniems povandeninio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms - daugiau nei 100 metų;

7.3. vertintiniems etnokultūrinio, istorinio ir sakralinio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms - daugiau nei 25 metai;

7.4. vertintiniems mitologinio, architektūrinio, urbanistinio, želdynų, inžinerinio, memorialinio, dailės, kultūrinės raiškos vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms - daugiau nei 50 metų.

7. Amžiaus cenzą atitinka visi prieš 50 metų ir anksčiau sukurti kilnojamieji daiktai. Jie gali būti siūlomi į Registrą, jeigu atitinka bent vieną nustatytą Vertinimo kriterijų.

8. Kilus abejonų dėl kilnojamojo daikto atitikimo Aprašo nustatytam amžiaus cenzui, remiantis istoriniais, menotyriniais ir fiziniais tyrimais atliekama autentiškumo požymių patikra.

8. Objektai ir vietovės, kurie neatitinka Aprašo 7 punkte nustatyto amžiaus cenzo, vertinami, jeigu:

8.1. jie susiję su akivaizdžiais išsivadavimo iš okupacinio režimo ir Lietuvos valstybingumui ypač svarbiais įvykiais;

8.2. jie sukurti kaip įrašytų ar įrašomų į Registrą objektų ir vietovių naujadarai, pratęsiantys istorinių struktūrų, erdvių ir estetikos formavimo tradicijas bei papildantys jų vertingąsias savybes;

8.3. jų projektų parengimo laikas atitinka amžiaus cenzą, tačiau projektai įgyvendinti daugiau kaip prieš 25 metus prisilaikant projektuose numatytų sprendinių (medžiagų, konstrukcijų, technologijų ir kt.);

8.4. tai mirusių autorių kuriniai, apdovanoti tarptautinėmis, Lietuvos Respublikos valstybinėmis, kitų valstybių premijomis, įgyvendinti prieš 25 ir daugiau metų;

8.5. tai akivaizdūs konkretaus istorinio laikmečio, pripažinto meninio stiliaus ar srovės atstovai ar amžininkai.

9. Kilnojamieji daiktai, neatitinkantys amžiaus cenzo, gali būti siūlomi įrašyti į Registrą, jeigu jie atitinka bent vieną Aprašo nustatytą Vertinimo kriterijų ir bent vieną iš šių sąlygų:

- 9.1. yra mirusių ar Lietuvoje nebegyvenančių autorių kūriniai;
- 9.2. yra etapiniai savo laikmečio kūriniai, reikšmingi Lietuvos kultūros ir meno istorijai, taip pat visuotinai pripažintų autorių kūriniai;
- 9.3. yra etninės kultūros objektai, tęsiantys senąsias tradicijas;
- 9.4. yra kilnojamieji objektai, patekę į temines, specializuotas, istoriškai susiformavusias kolekcijas bei rinkinius;
- 9.5. yra tiksliai pagal ikonografinę medžiagą atkurti kilnojamieji daiktai.

1. Kultūros vertybių registras (KVR)
(<http://195.182.68.155/heritage/>)
2. Lietuvos dvarų duomenų bazė
(<http://www.heritage.lt/dvarai/ppavadinimas.php>)
3. 1918-1940 metų Lietuvos paveldosaugos institucijų dokumentai (<http://www.heritage.lt/info/vak.php>)
4. Leidinys “Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje” (1948-2005)
(<http://www.heritage.lt/ATL/>)

PABAIGA